

## **Notă explicativă la raportul privind executarea bugetului raional pe semestrul I al anului 2025**

Bugetul raional pentru anul 2025 a fost aprobat în a doua lectură prin Decizia Consiliului raional nr.8/2 din 12 decembrie 2024 la partea de venituri și la partea de cheltuieli în sumă totală de 406884,9 mii lei.

Pe parcursul perioadei de gestiune au fost operate modificări și completări în baza deciziilor Consiliului raional nr.1/2 din 28.01.2025, nr.3/1 din 06.05.2025 cu privire la corelarea bugetului raional pe anul 2025 cu Legea bugetului de stat pentru anul 2025; nr.2/2 din 14.03.2025 cu privire la executarea bugetului raional pentru anul 2024; nr.1/4 din 28.01.2025, nr.2/10 din 14.03.2025, nr.3/8 din 06.05.2025 și 4/1 din 12.06.2025 cu privire la alocarea mijloacelor financiare; nr.2/11 din 14.03.2025 și 3/9 din 06.05.2025 cu privire la alocarea mijloacelor financiare din componenta raională.

Așadar, după cum se menționează în raport, în semestrul I al anului 2025 față de prevederile anuale au fost acumulate venituri totale în sumă de 249645,9 mii lei față de 440076,1 mii lei precizate pe an sau nivel de 56,7% .

Din raport reiese că impozitele și taxele au fost acumulate în suma de 15195,6 mii lei sau la nivel de 49,1 la sută din planul anual precizat (30970,0 mii lei). Comparativ cu perioada similară a anului precedent s-a înregistrat o creștere a impozitelor și taxelor cu 961,3 mii lei, dintre care 593,5 mii lei constituie impozitul pe venitul persoanelor fizice reținut din salariu.

Impozitul pe venitul persoanelor fizice spre plată/achitat s-a executat în sumă de 949,3 mii lei sau 126,6 la sută din planul anual precizat (750,0 mii lei), impozitul pe venitul persoanelor fizice în domeniul transportului rutier de persoane în regim de taxi – 7,5 mii lei sau 37,5 la sută din planul anual precizat de 20,0 mii lei, impozitul pe venit aferent operațiunilor de predare în posesie și/sau folosință a proprietății imobiliare – 67,9 mii lei sau 67,9 la sută din planul anual precizat - 100,0 mii lei.

Alte venituri în anul bugetar au fost îndeplinite la nivel de 1888,9 mii lei sau 62,5 la sută din planul anual precizat – 3022,7 mii lei.

Încasările de la prestarea serviciilor contra plată au fost executate în sumă de 1219,6 mii lei sau la nivel de 58,4 la sută față de planul precizat pe an, din plata pentru locațiunea bunurilor patrimoniului public în sumă de 517,7 mii lei sau la nivel de 68,5%.

Transferurile primite în cadrul bugetului public național la situația din 30 iunie 2025 constituie 232561,4 mii lei sau 57,3 % din suma anuală, dintre care: transferuri cu destinație specială pentru învățământul preșcolar, primar,secundar general, special și complementar – 206968,3 mii lei sau 59,6 %; transferuri cu destinație specială pentru școli sportive 1815,6 sau 49,1 la sută față de planul precizat anual; transferuri curente primite cu destinație generală între bugetul de stat și bugetele locale de nivelul II – 16870,3 mii lei sau 60%; transferuri curente primite cu destinație specială între bugetul de stat și bugetele locale de nivelul II pentru infrastructura drumurilor – 5832,1 mii lei sau 23%.

### **Cheltuieli**

Partea de cheltuieli a bugetului raional a fost executată în sumă de 247907,6 mii lei sau 54,6 la sută față de planul precizat anual – 453806,1 mii lei: servicii de stat cu destinație generală – 11898,6 mii lei sau 43,5 %; apărare națională – 486,4 mii lei sau 35,9 %; cultură, sport, tineret, culte și odihnă – 11174,0 mii lei sau 42,1 %; servicii în domeniul economiei – 11123,2 mii lei sau 32,8 %; domeniu învățământ – 210772,3 mii lei sau 58,7 %; protecție socială – 1180,0 mii lei sau 61,5 %.

Analizând executarea conform clasificăției funcționale putem constata că ponderea cea mai mare a cheltuielilor o constituie domeniul învățământului – 85,0 % din suma totală de cheltuieli

executată, urmată de servicii de stat cu destinație specială – 4,8%, cultura, sport, tineret, culte și odihnă – 4,5 %, servicii în domeniul economiei – 4,5 %, protecția socială – 0,5 %, ocrotirea sănătății – 0,5 %, apărare națională - 0,2 %.

### *Cheltuielile conform clasificăției funcționale*

mii lei

| Denumirea                                                 | Cod | Aprobat         | Precizat pe an  | Executat pe I semestru | Executat față de precizat pe an |             |
|-----------------------------------------------------------|-----|-----------------|-----------------|------------------------|---------------------------------|-------------|
|                                                           |     |                 |                 |                        | devieri (+/-)                   | în %        |
| <b>Total cheltuieli</b>                                   |     | <b>406884,9</b> | <b>453806,1</b> | <b>247907,6</b>        | <b>-205898,5</b>                | <b>54,6</b> |
| Servicii de stat cu destinație generală                   | 01  | 25790,4         | 27347,3         | 11898,6                | -15448,7                        | 43,5        |
| Apărare națională                                         | 02  | 1353,9          | 1353,9          | 486,4                  | -867,5                          | 35,9        |
| Ordine publică și securitate națională                    | 03  |                 |                 |                        |                                 |             |
| Servicii în domeniul economiei                            | 04  | 29225,0         | 33960,6         | 11123,2                | -22837,4                        | 32,8        |
| Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale | 06  |                 | 1745,8          | 25,0                   | -1720,8                         | 1,4         |
| Ocrotirea sănătății                                       | 07  |                 | 1666,3          | 1248,1                 | -418,2                          | 74,9        |
| Cultura, sport, tineret, culte și odihnă                  | 08  | 22034,2         | 26541,8         | 11174,0                | -15367,8                        | 42,1        |
| Învățământ                                                | 09  | 327297,0        | 359272,4        | 210772,3               | -148500,1                       | 58,7        |
| Protecție socială                                         | 10  | 1184,4          | 1918,0          | 1180,0                 | -738,0                          | 61,5        |

### *Serviciile de stat cu destinație generală*

Au fost efectuate cheltuieli de casă în sumă de 11898,6 mii lei față de 27347,3 mii lei precizate pe anul 2025 sau 43,5 la sută, inclusiv pe instituții:

mii lei

| Denumirea                                                  | Precizat pe an | Executat pe I semestru | Executat față din precizat pe an |             |
|------------------------------------------------------------|----------------|------------------------|----------------------------------|-------------|
|                                                            |                |                        | devieri (+/-)                    | în %        |
| <b>Total</b>                                               | <b>27347,3</b> | <b>11898,6</b>         | <b>-15448,7</b>                  | <b>43,5</b> |
| Aparatul președintelui                                     | 17068,3        | 7818,3                 | -9250,0                          | 45,8        |
| Serviciu de deservire a aparatului                         | 1822,5         | 1053,7                 | -768,8                           | 57,9        |
| Transferuri între administrația publică de nivelul I și II | 3649,2         | 1353,2                 | -2296,0                          | 37,1        |
| Centrul de resurse și atragerea investițiilor              | 873,0          | 293,5                  | -579,5                           | 33,6        |
| Fondul de rezervă al Consiliului raional                   | 565,0          |                        | -565,0                           |             |
| Direcția finanțe                                           | 3369,3         | 1379,9                 | -1989,4                          | 41,0        |

În baza deciziilor Consiliului raional nr.1/4 din 28.01.2025, nr.2/10 din 14.03.2025, nr.3/8 din 06.05.2025 și 4/1 din 12.06.2025 cu privire la alocarea mijloacelor financiare, 3649,2,0 mii lei

constituie alocări autorităților publice locale de nivelul I, pentru efectuarea reparațiilor, contribuție la implementarea proiectelor ș.a.

Din fondul de rezervă aprobat în cuantum de 700,0 mii lei au fost executate 135,0 mii lei pentru acordarea ajutoarelor financiare unice, în baza deciziilor Consiliului raional.

Soldul fondului de rezervă neutilizat la 1 iulie 2025 constituie 565,0 mii lei.

### ***Apărarea națională***

La acest compartiment au fost efectuate cheltuieli de casă în sumă de 486,4 mii lei față de 1353,9 mii lei precizate pe an sau 35,9%, care au fost îndreptate pentru întreținerea, amenajarea și deservirea comunală a clădirii centrului militar.

### ***Servicii în domeniul economiei***

Au fost efectuate cheltuieli de casă în sumă de 11123,2 mii lei față de 33960,6 mii lei precizate pe anul 2025 sau 32,8%, inclusiv pe instituții și tipuri de cheltuieli:

| Denumirea                                          | Precizat pe an | Executat pe I semestru | mii lei                          |             |
|----------------------------------------------------|----------------|------------------------|----------------------------------|-------------|
|                                                    |                |                        | Executat față din precizat pe an |             |
|                                                    |                |                        | devieri (+/-)                    | în %        |
| <b>Total</b>                                       | <b>33960,6</b> | <b>11123,2</b>         | <b>-22837,4</b>                  | <b>32,8</b> |
| Secția economie și reforme                         | 1366,3         | 476,4                  | -889,9                           | 34,9        |
| Serviciul relații funciare și cadastru             | 781,4          | 248,4                  | -533,0                           | 31,8        |
| Secția construcții, gospodăria comunală și drumuri | 906,6          | 280,5                  | -626,1                           | 30,9        |
| Direcția agricultură și alimentare                 | 1462,0         | 448,0                  | -1014,0                          | 30,6        |
| Reparația și întreținerea drumurilor               | 29444,3        | 9669,9                 | -19774,4                         | 32,8        |

Din mijloacele financiare în sumă de 29444,3 mii lei prevăzute la reparația și întreținerea drumurilor, 25410,6 mii lei sunt finanțate de la bugetul de stat din contul transferurilor cu destinație specială pentru infrastructura drumurilor și 3954,3 mii lei constituie mijloacele financiare alocate din soldul proiectelor format urmare executării bugetului raional pentru anul 2024, pentru implementarea proiectului „Reabilitarea infrastructurii de transport în zona transfrontalieră Ungheni-Iași” .

### ***Ocrotirea sănătății***

În semestrul I 2025 la capitolul ocrotirii sănătății în baza deciziilor Consiliului raional nr.1/4 din 28.01.2025, nr.2/10 din 14.03.2025, nr.3/8 din 06.05.2025 și 4/1 din 12.06.2025 cu privire la alocarea mijloacelor financiare, au fost alocate din bugetul raional 1666,3 mii lei și valorificate 1248,1 mii lei sau 74,9 la sută din suma precizată anual, inclusiv: IMSP Centrul de Sănătate Ungheni IMSP Centrul de Sănătate Ungheni, pentru procurarea amestecurilor lactate pentru copiii de vârstă fragedă (0-12 luni) - 50,0 mii lei; contribuție la proiectul investițional „Modernizarea și dezvoltarea departamentului prin reparație capitală și dotare corespunzătoare” - 700,0 mii lei, IMSP CS Mănoilești - 130,0 mii lei, pentru lucrări de proiectare la reconstrucția acoperișului, IMSP CS Petrești pentru lucrări de conectare la rețeaua de apă și procurarea filtrelor necesare asigurării calității cu apă potabilă - 70,0 mii lei, IMSP CS Sculeni pentru reparația cazangeriei - 219,5 mii lei, IMSP CS „Natalia Munteanu” or. Cornești, pentru reparația pardoselei și pentru lucrări de reparație în incinta clădirii - 288,5 mii lei, IMSP CS Valea Mare - 93,6 mii lei pentru procurarea și instalarea filtrelor, IMSP CS Sculeni pentru procurarea și instalarea filtrelor suma de - 91,3 mii lei și pentru servicii de acreditare a instituțiilor - 23,4 mii lei.

Din sumele alocate nu au fost valorificate în 6 luni 418,2 mii lei de către IMSP CS Petrești, IMSP CS Valea Mare, IMSP CS Sculeni și IMSP CS Manoilești.

### ***Cultura, sport, tineret, culte și odihnă***

Cheltuielile de casă la acest domeniu s-au executat în sumă de 11174,0 mii lei sau 42,1 la sută față de planul precizat anual –26541,8 mii lei, dintre care:

| Denumirea instituției                            | Precizat pe an | Executat pe I semestru | Executat față din precizat pe an |             |
|--------------------------------------------------|----------------|------------------------|----------------------------------|-------------|
|                                                  |                |                        | devieri (+/-)                    | în %        |
| <b>Total cheltuieli</b>                          | <b>16660,0</b> | <b>7760,1</b>          | <b>-8899,9</b>                   | <b>46,6</b> |
| Aparatul Secției cultură și turism               | 1260,7         | 612,9                  | -647,8                           | 48,6        |
| Casa de cultură raională Pîrlița                 | 2810,6         | 1270,0                 | -1540,6                          | 45,2        |
| Muzeul Sculeni                                   | 85,7           | 22,4                   | -63,3                            | 26,1        |
| Biblioteca publică „D.Cantemir” Ungheni          | 6363,2         | 2952,6                 | -3410,6                          | 46,4        |
| Colectivul de muzicieni și amatori model Ungheni | 5410,8         | 2506,8                 | -2904,0                          | 46,3        |
| Muzeul din s.Pîrlița                             | 729,0          | 395,4                  | -333,6                           | 54,2        |

Tot la acest compartiment au fost planificate cheltuieli pentru :

- Școala sportivă a Direcției Educație – 3699,6 mii lei și executate cheltuieli în sumă de 1815,6 mii lei sau 49,1 la sută; acțiuni sportive – 350,0 mii lei, executate în sumă de 329,9 mii lei sau 94,3% și acțiuni pentru tineret – 90,0 mii lei, executate – 49,2 mii lei sau 54,7 %;

- Centrul raional de tineret din Ungheni din cadrul Direcției Educație – 1047,9 mii lei executate 308,5 mii lei, ceea ce constituie 29,4%.

Activitățile sportive din cadrul Consiliului raional planificate în sumă de 400,0 mii lei au fost executate în sumă de 41,3 mii lei sau la nivel de 10,4 la sută.

În domeniul culturii de asemenea au fost alocate mijloace financiare 4294,3 mii lei, inclusiv: pentru instalarea covorului din iarbă artificială și a porților de fotbal la terenul de sport 388,4 mii lei, pentru construcția vestiarelor mijloace în sumă de 2969,0 mii lei, pentru construcția tribunelor și pavajului pietonal la terenul de sport 442,0 mii lei, pentru elaborarea planului urbanistic și servicii de elaborare a proiectului tehnic la construcția stadionului regional 494,8 mii lei

### ***Învățământul***

Cheltuielile de casă la domeniu învățământului au constituit 210772,3 mii lei față de 359272,4 mii lei (58,7%), inclusiv:

**Instituții de învățământ – executori secundari de buget:** 45 de instituții de învățământ au executat cheltuieli în sumă de 198788,1 mii lei din 324839,6 mii lei precizate pe anul 2025 sau 61,2% , inclusiv:

- educație timpurie, plan – 13776,5 mii lei, executat – 6042,4 mii lei sau 44,2%;
- învățământ primar, plan – 12236,2 mii lei, executat – 7701,2 mii lei sau 64,3%;
- învățământ gimnazial, plan – 152787,7 mii lei, executat – 102746,0 mii lei sau 68,4%;
- învățământ liceal, plan -146039,2 mii lei, executat – 82298,5 mii lei sau 56,4%.

**Direcția Educație** a executat cheltuieli în sumă de 6970,3 mii lei față de 19201,8 mii lei prevăzute în buget sau 36,3 %, inclusiv pe instituții:

mii lei

| Denumirea                                                        | Precizat pe an | Executat pe I semestru | Executat față de precizat pe an |      |
|------------------------------------------------------------------|----------------|------------------------|---------------------------------|------|
|                                                                  |                |                        | devieri (+/-)                   | în % |
| Aparatul Direcției Educație                                      | 3715,9         | 1353,0                 | -2362,9                         | 36,4 |
| Cheltuieli pentru examene de absolvire                           | 347,9          | 68,6                   | -279,3                          | 19,7 |
| Odihna de vară                                                   | 2880,5         | 758,0                  | -2122,5                         | 26,4 |
| Olimpiade                                                        | 85,1           | 83,5                   | -1,6                            | 98,2 |
| Centrul raional de creație a copiilor                            | 1739,6         | 814,6                  | -925,0                          | 46,8 |
| Centrul metodic                                                  | 1672,6         | 622,1                  | -1050,5                         | 37,2 |
| Tabăra de odihnă pentru copii și adolescenți „Codreanca”         | 872,1          | 289,3                  | -582,8                          | 33,2 |
| Serviciul de deservire a rutelor școlare                         | 4210,0         | 2011,7                 | -2198,3                         | 47,8 |
| Centrul Educațional                                              | 2499,9         | 503,7                  | -1996,2                         | 20,1 |
| Centrul Raional de Asistență și Performanță Educațională Ungheni | 1178,2         | 465,8                  | -712,4                          | 39,5 |
|                                                                  |                |                        |                                 |      |

Pe parcursul I semestru 2025 din componenta raională au fost alocate mijloace financiare în sumă de 10210,9 mii lei, dintre care 7298,5 mii lei pentru acoperirea cheltuielilor salariale a angajaților pentru lunile mai-august. De asemenea au fost alocate mijloace financiare pentru deplasarea cadrelor didactice și pentru efectuarea reparațiilor capitale. Suma nevalorificată constituie 7416,1 mii lei și va fi rezervată în mare parte pentru acoperirea deficitului bugetar la salariu.

La capitolul odihna de vară au fost preconizate surse financiare în sumă totală de 3483,2 mii lei, dintre care: două instituții de învățământ au desfășurat pe teritoriu, tabere cu sejur de zi pentru o durată de 10 zile (o tură) a câte 100 copii fiecare și alocate mijloace financiare în sumă de 602,7 mii lei; 250 foi în valoare de 612,5 mii lei au fost procurate la tabăra cu sejur de zi „Viitorul”, mun.Ungheni și 38 foi la tabăra „Romanița”, s.Oricova, raionul Călărași, în valoare de 145,5 mii lei, prin contract de mică valoare.

**Secția cultură și turism** la compartimentul dat a executat cheltuieli în sumă de 4659,8 mii lei față de 7132,2 mii lei planificate sau 65,4% pentru întreținerea școlilor muzicale și anume :

mii lei

| Denumirea instituției   | Precizat pe an | Executat pe I semestru | Executat față din precizat pe an |      |
|-------------------------|----------------|------------------------|----------------------------------|------|
|                         |                |                        | devieri (+/-)                    | în % |
| Școala de arte Cornești | 2561,9         | 1561,9                 | -1000,0                          | 61,0 |
| Școala de arte Sculeni  | 2908,0         | 1993,6                 | -914,4                           | 68,6 |
| Școala de arte Pîrlița  | 1662,3         | 1104,3                 | -558,0                           | 66,5 |

Veniturile de la prestarea serviciilor la școlile de artă din subordinea secției cultură au fost încasate în sumă de 612,0 mii lei față de 804,0 mii lei planificați sau 76,2%.

### ***Protecția Socială***

La compartimentul Asistență socială și susținere socială au fost aprobate cheltuieli în sumă de 1184,4 mii lei pentru plata indemnizațiilor și compensațiilor tinerilor specialiști din domeniul

educației și culturii. Planul a fost precizat în sumă de 1918,0 mii lei și executat în sumă de 1180,0 mii lei sau la nivel de 61,5 la sută.

Din fondul de rezervă în baza dispozițiilor președintelui raionului și a Deciziei Consiliului raional s-au alocat 135,0 mii lei pentru acordarea ajutoarelor materiale.

### **Cheltuieli active și financiare conform clasificăției economice**

Analizând execuția bugetului conform clasificăției economice putem constata că ponderea cea mai mare a cheltuielilor o constituie cheltuielile de personal – 79,0% din suma totală de cheltuieli executate de 247907,6 mii lei, urmată de cheltuieli privind achiziționarea bunurilor și serviciilor cu 6,4%, procurarea materialelor circulante cu 5,6%, procurarea și reparația mijloacelor fixe cu 5,0 %, ș.a.

Față de anul precedent cheltuielile de casă s-au majorat cu 34015,7 mii lei sau cu 15,9 %.

| Denumirea                                                                  | Cod | Precizat pe an  | Executat pe I semestru | Executat față de precizat pe an |             | Executat față de anul precedent |              |
|----------------------------------------------------------------------------|-----|-----------------|------------------------|---------------------------------|-------------|---------------------------------|--------------|
|                                                                            |     |                 |                        | devieri (+/-)                   | în %        | devieri(+/-)                    | în %         |
| <b>II. Cheltuieli active și financiare conform clasificăției economice</b> |     | <b>453806,1</b> | <b>247907,7</b>        | <b>-205898,4</b>                | <b>54,7</b> | <b>34015,7</b>                  | <b>115,9</b> |
| Cheltuieli de personal                                                     | 21  | 296986,6        | 195752,4               | -101234,2                       | 66,0        | 16719,5                         | 109,4        |
| Bunuri și servicii                                                         | 22  | 49152,8         | 15826,4                | -33326,4                        | 32,2        | 1130,2                          | 107,7        |
| Subsidii                                                                   | 25  | 723,4           | 473,4                  | -250,0                          | 65,5        | -305,5                          | 60,8         |
| Granturi acordate                                                          | 26  | 1592,9          | 1174,7                 | -418,2                          | 73,8        | 1174,7                          |              |
| Prestații sociale                                                          | 27  | 7282,5          | 1864,0                 | -5418,5                         | 25,6        | 481,9                           | 134,9        |
| Alte cheltuieli                                                            | 28  | 7599,3          | 5303,1                 | -2296,2                         | 69,8        | 3786,9                          | >200         |
| Transferuri acordate de la buget la buget                                  | 29  | 3649,2          | 1353,2                 | -2296,0                         | 37,1        | 1046,2                          | >200         |
| Mijloacele fixe                                                            | 31  | 46031,2         | 12395,6                | -33635,4                        | 27,0        | 8116,0                          | >200         |
| Stocuri de materiale circulante                                            | 33  | 40788,2         | 13764,8                | -27023,4                        | 33,8        | 1865,8                          | 115,7        |

### ***Pentru informare***

Bugetul raionului la data de 30 iunie 2025 a fost executat la partea de (1015725,1 mii lei).

Partea de cheltuieli a fost executată în sumă de 445382,3 mii lei sau 43,9 la sută față de planul precizat anual (1038343,7 mii lei).

Impozitele și taxele au fost acumulate în sumă de 85167,4 mii lei sau 49,8 la sută față de planul precizat anual (171007,4 mii lei), impozitul pe venitul persoanelor fizice spre plată/achitat în sumă de 6060,4 mii lei sau 158,3 % față de planul precizat anual (3828,1 mii lei)

Alte venituri au fost îndeplinite la nivel de 49,1 la sută sau 11644,7 mii lei din planul precizat anual (23722,3 mii lei).

Transferurile primite în cadrul bugetului public național la 30 iunie constituie 404160,7 mii lei sau 49,8 la sută față de planul precizat (810767,2 mii lei).

Analizând structura veniturilor, putem constata că, cuantumul transferurilor în volum total de venituri a bugetului raionului constituie 80,7 la sută, din care: bugetul local de nivelul I – 68,3 la sută, bugetul local de nivelul II – 93,2 %. Partea de cheltuieli a bugetului raionului a fost executată în sumă de 455382,3 mii lei, ce constituie 43,9 la sută din suma precizată anuală, dintre care: bugetul raional – 54,6 la sută și bugetul primăriilor - 35,5 la sută.

Din suma menționată, suma preponderentă constituie cheltuielile de personal – 70,7 %, bunuri și servicii – 11,4 % , procurarea materialelor circulante – 7,8 %, mijloace fixe – 11,1 %, alte cheltuieli – 2,0 %, prestații sociale - 1,0 % .

Comparativ cu perioada respectiva a anului trecut se observa în total o majorare a veniturilor cu 62755,0 mii lei sau 14,3 %, compuse din impozite și taxe – 5987,6 mii lei sau 7,6 %, transferuri primite în cadrul bugetului public național cu 55712,5 mii lei sau 16,0 %, alte venituri cu 1254,0 mii lei sau 12,1 % .

La situația din 30 iunie 2025 soldul mijloacelor bugetare constituie 84757,6 mii lei, dintre care: a unităților administrativ – teritoriale de nivelul I – 66261,0 mii lei și 17143,4 mii lei nivelul II.

**Șefa Direcției finanțe**

**Stela BÎSTRÎȚCHI**